

εάν το Ματσούκα, και δὲν πιστεύουμε νὰ εἶναι πολλοὶ ποὺ νὰ δουλεύουν ἔτσι, δὲν κοροϊδεύονται ἀλλὰ χερακρατοῦνται. Τί φταίει ὁ ἄνθρωπος ἂν οἱ φημερίδες γράφουν ἄλοια γι' αὐτόν; Μήπως πάει διακονεῖν τας, ἀλλὰ Ράδο, τὴ ρεκλάμα; Κ' ἔπειτα τὸ κάτου κάτου, παραδεχόμεστε πὺς κατάντησε Ἐθνικὴ Πληγὴ ὁ Ματσούκας, μὰ πιστεύτε μας πὺς σὲ τέτιγ γερό κορμὶ ποῦναι δὰ τὸ δικὸ μας δὲ βλάφτει καὶ μὴ πλῆγῃ γιὰ νὰ ξεθυμαίνει ἀπ' αὐτὴ ἡ πλέρια γεροσύνη μας.

Οἱ παλαικώτεροι ἀνοίγανε φουντανέλες γι' αὐτὸ τὸ σκοπὸ. Πάρτε λοιπὸ γιὰ μὴ φουντανέλα, μὰ φουντανέλα χρήσιμη, καὶ τὸ Ματσούκα, ὅσοι πειραζέστε ἀπὸ τὴν κουβέντα ποὺ γίνεται γιὰ τὸν πατριωτισμὸ του στὶς φημερίδες μας.

ΜΠΟΡΕΙ

νᾶχει: κι ἄδικο, δὲν ξέρουμε, ὁ ὑποπλοίαρχος ποὺ στείλε γράμμα γιομάτο βρισιᾶς στὸν κ. Νώντα Ντεληγιάννη, μὰ ἡ πράξη του κάθε ἄλλο παρά ἀντιπειθαρχικὴ εἶναι, καθὼς τὴ χαρακτηρισαν οἱ φημερίδες.

Ὁ κ. Ντεληγιάννης εἶτανε μὴ φορὰ Ὑπουργὸς τῶ Ναυτικῶν, μὰ τότε δὲ βριστήκε ἀπὸ τὸν ὑποπλοίαρχο, τὸν κατώτερό του. Βριστήκε σήμερα ποὺ δὲν εἶναι πιά Ὑπουργός, δὲν εἶναι δηλ. ἀνώτερός του, ποὺ εἶναι μονάχα βουλευτής, πολίτης, καὶ μπορεῖ ἀξιόλογα νὰν τονέ βρίσει κ' ἕνας ναύτης—ἀδιάφορο τῶρα ἂν ὁ ναύτης ἢ ὁ ὑποπλοίαρχος ποὺ βρίζει ἕναν πολίτη δίνει λόγο στὸν Εἰσαγγελέα.

Ὅσοι ὑποστηρίζουνε πὺς στὰ δυὸ πολεμικὰ Ὑπουργεῖα πρέπει νὰ διορίζονται Ὑπουργοὶ εἰδικοί κι ὄχι ὅποιοι τύχει ἀπὸ τὴν πλειονοψηφία, θάχουνε δῶ κι ὀμπρός καὶ τὸ γερό αὐτὸ ἐπιχείρημα πὺς οἱ τέτιοι Ὑπουργοὶ, κι ὅταν ἀκόμα φύγουν ἀπὸ τὰ Ὑπουργεῖα, δὲ θὰ μπορούνε νὰ βρίζονται ἀπὸ τοὺς κατωτέρους τοὺς.

LE MONDE HELLÉNIQUE

Journal français bi-hebdomadaire

Directer : S. Pappas

Bureaux 2 rue des Philhellènes

ψιὰ ψωμί κ' ἔφευγε πίσω στὸ παζάρι γλήγορα. Ἡ μάννα του κάθε μέρα τοῦ ρίχνονταν νὰ τῆς μάσει λιγάκι τὰ λουριά, ἀφέντη τοῦ κεφαλιού μας φέραμαν σπῆτι μας; Θὰ μὰς ἀνεβεί καὶ στὸ κεφάλι μας ἀργότερα. Πὺς θὰ κάμουμε μὲ ταύτη, ἔτσι;—Κι' αὐτὸς τί νάλεγε; Κατάλαβε τί τῶγινε: τῶδωκαν διαμάντι καὶ βγήκε κάρβουνο. Κι' ἄρχισε νὰ τρώει τὴν ψυχὴ του καὶ νὰ συλλογιέται πὺς θὰ ζήσει, πὺς θὰ πάει ἔτσι, κ' ἔλεγε νὰ τῆς εἰπεῖ τίποτε, μὰ πάλε δὲ ἄντρωμα νὰ τῆς κάμει λόγο ποτέ. Πήγαινε στὸν καφενὲ δίχως ὄρεξη γιὰ δουλιὰ, κάθονταν σὲ μιὰν ἄκρη καὶ μὲ τὰ μάτια καρφωμένα στὸν τοῖχο ξετύλιγε τ' ἀτέλειωτο κουβέρ: τῆς συλλογῆς ἀπὸ τὴν ἀρχὴ καὶ δὲν ἔβρισκε ἄκρη καὶ πάλι τὸ μάζωνε ὡς ὅπου τῶκρνε κανένας καὶ τὸν ξύπναε.

Γύρναε σπῆτι κ' ἡ γλώσσα τῆς γυναίκας του ἔκοφτε κ' ἔραφτε, ἀλάρωτη. Κάθονταν στὸ τραπέζι ἄκριτος, ἔτρωε ἄκριτος, σηκώνονταν ἄκριτος. Ἡ μάννα του τὸν κοίταε καὶ πήγαινε κρυφὰ κ' ἔκλαιε, ἔκλαιε. Τὸν ἔβλεπε ποὺ μαραίνονταν ἔτσι καὶ μαλλιαζόνταν ἡ καρδιά τῆς. Δὲν ἤξερε κι' αὐτὴ τί νὰ εἰπεῖ. Ἄρχισε νὰ πιστεύει τὰ λόγια τοῦ κόσμου, πὺς κάτι θὰ εἶναι στὴ μέση, ὁ κόσμος ποὺ λέει κάτι θὰ ξέρει. Κι' ὅλο μαῦρες σκέψεις τῆς ἤρχονταν καὶ

ΑΠ' ΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΟΥ Α·Ι·ΝΕ

21.

Θέλω σὶδὸν κάμπο νὰ ξεβγῶ
στὰ πράσινα τὰ δάσα
ἐκεῖ π' ἀνθοῦνε λούλουδα
καὶ κεληθοῦν πουλάκια,

Τὶ σὰν βαθιὰ καμμὰ φορὰ
θὰ κοίτομαι σὶδὸ μνήμα
κι' ἀντιὰ καὶ μάτι' ἀσήματο
θὰ μοῦ σκεπάζει χῶμα,

Δὲ θὰ μπορῶ τὰ λούλουδα
νὰ γλέπω ποῦ θ' ἀνθοῦνε
καὶ νὰ γροικῶ τὰ πουλιὰ
σὰν γλυκοκελαδοῦνε.

ΓΙΑΝ.

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ

ΜΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

Στὴν Ἀθήνα βγαίνει μὴ ἐφημερίδα ποὺ ἔχει ἕνα ἀτέλειωτο ὄνομα καὶ σκοπὸ νὰ διαδώσει καὶ νὰ καλυτερέψει τὴ «μελισσοκομία».

Λέγεται «με-λι-σο-κο-μι-κὴ ἐ-φη-με-ρί-ς» διευτύνεται ἀπὸ τὸν κ. Γ. Τουφεξῆ καὶ εἶναι γεμάτη ἀπὸ ὁδηγίες, πληροφορίες, ζουγραφιᾶς ἀφισρωμένες στὶς μελίσσες—καὶ στὰ μελισσόπουλα, καθὼς λέει τὸ τραγουδάκι.

Ὁ κ. Τουφεξῆς ἔκανε καλὲς σπουδὲς στὴν Ἑλβετία, καθὼς μοῦ εἶπαν ἄνθρωποι ποὺ ξέρουν, κι' ἐγύρισε στὴν πατρίδα τοῦ μὲ γνώσεις καὶ ὄρεξη νὰ ἐργαστεῖ ὅσο μπορεῖ, γιὰ τὴ γεωργικὴ βιομηχανία.

Εἶναι καθηγητὴς τῆς μελισσοκομίας στὴ σχολὴ ποὺ ἔχτισε ὁ κ. Πεσματζόγλου στὸ Χαλάντρι καὶ βγάζει καὶ τὴν ἐφημερίδα ποὺ ἀνάφερα πάρα πάνω.

Ἐτυχε νὰ διαβάσω τὰ δυὸ φυλλάδια ποὺ τυπώθηκαν ὡς τῶρα. Σὰς σερβίρω μὴ περίοδο κι' ἔπειτα κοδεντιάζουμε.

«Πρὶν ἢ ἀνοίξωμεν τὴν ἐγχώριον κυψέλην μὲ τὰς μελίσσας, πωματίζωμεν ἐπιμελῶς τὴν εἰσοδὸν αὐτῆς, ἀφοῦ προηγουμένως τὴν καπνίσωμεν, ὥστε αἱ μελίσσαι νὰ ναρκοθῶσι, κατόπιν δὲ τὴν ἀνοίγωμεν καπνίζοντες ἐκ τοῦ ἀνω μέρους τῆς ἐγχωρίου κυψέλης, ἐξάγομεν τὰς κηρήθρας μετὰ προσοχῆς, διὰ νὰ μὴ θραυσθῶσι, διὰ δὲ τῆς ψήκτρας τινάσσωμεν τὰς μελίσσας ἐντὸς τῆς νέας κυψέλης, ἀφοῦ το

ποθετήσωμεν ταύτην εἰς τὴν θέσιν τῆς παλαιᾶς καὶ ἐξάγωμεν τὰ πλάισια, εἰς ἃ θὰ ἐφάρμόσωμεν τὰς κηρήθρας».

Αὐτὰ ὀνομάζονται ὁδηγίες γιὰ τοὺς χωριάτες. Γιατὶ ἀντιποθεῖτε τόσο τὶς τελείες κ. Τουφεξῆ, αὐτὰ τὰ σημάδια ποὺ χρησιμεύουνε γιὰ νὰ τελειῶναι κάποτε ἡ φράση; Ἄν θέλετε ξαναρχίσετε, κανέναθ δὲ σὰς ἐμπροδίζει. Γιὰ ὄνομα τοῦ Θεοῦ οἱ ὁδηγίες πρέπει νὰ εἶναι εὐκολονόητες, ἀλλοιῶτικα δὲν ὄφελοῦν κι' ὁ κόπος πάει χαμένος. Ἐξὸν ἂν ἔχετε ἀντίθετη γνώμη καὶ τότες ἀλλάζει.

Ἄγγιξα στὰ μικρὰ γιὰ νὰ προχωρήσω στὰ μεγαλύτερα.

Γλώσσα, γλώσσα, γλώσσα!

Θέλετε στ' ἀληθινὰ νὰ διαδώσετε τὴ μελισσοκομία; Ἀρχίζω νὰ δισταζῶ. Γιατὶ δὲν πιστεύω ποτέ νὰ τὸ νομίζετε δυνατό ὅταν γράφετε τὴν καθαρεύουσα. Ἐδῶ τὸ ζήτημα εἶναι πῶς ἀπλό, δὲ μιλᾶμε οἷτε γιὰ αἰσθητικὴ οἷτε γιὰ καλλιτεχνία. Ὁ χωριάτης πρέπει νὰ σπουδάσει πρῶτα μὴ γλώσσα νευροσπαστῶς κι' ἔπειτα νὰ μάθει κάτι ποὺ θὰ τοῦ δώσει ἢ θὰ τοῦ ἀξήσει τὸ ψωμί.

Ἄλλὰ ἔτσι ψοφῶνε τῆς πείνας.

Σὰς τῶγραψε κι' ἕνας ἀπλοϊκός:

«Καλὴ εἶναι ἡ μελισσοκομία κ. Τουφεξῆ, ἀλλὰ ἔχει δύσκολες λέξεις».

Κι' ἐγὼ προσθέτω νὰ μὴν παραπετάσθε τὰ λόγια τοῦ χωριάτη.

A. M.

ΣΤΟ ΠΑΝΗΓΥΡΙ

Εἶτανε τῶν Ἀγιαποστόλων ἀνήμερα.

Ἄλλοτε γινόντανε μεζαλο πανηγύρι στὸ ζωκλῆσι τοὺς μέσα στὸ δάσο, μὰ τῶρα ὁ κόσμος λέφτυνε βλέπει, δὲν τοῦ ἀρέζει ἡ πολλὴ βοήθ. Τῶρα ἐκεῖ πᾶνε μοναχα οἱ παρακατινοὶ καὶ μεθοκοποῦνε μὲ νταβούλια καὶ ζουρνάδες: οἱ καλοὶ καλοὶ μπαίνουνε μὲς τὶς βάρκες τὸ βράδι βράδι: κ' ἔρχονται κατὰ τὸ βορινὸ περιγιάλι, ἐκεῖ μπρὸς στὰ μνήματα, καὶ περνοῦνε τὴν ὥρα. ἄλλοι πάλε πᾶνε πεζοὶ στὸ ἴδιο μέρος καὶ κάθονται στὴν ἀμμουδιὰ μὲ τὸ ρακάκι τοὺς μὲ τοὺς μεζέδες τοὺς καὶ τὸ γλεντᾶνε ἀπὸ λίγο.

Μιὰ ὥρα πρὶ νὰ βασιλέψει ὁ ἥλιος τὰ καταγιαλα εἶτανε γιομάτα ἄντρες καὶ γυναῖκες, ποὺ καθότουνε παρῆς, παρῆς, κι' ὁ γιάδος μέσα γιομάτος βάρκες. Ὁ καιρὸς πολὺ βολικός. Ἡ θάλασσα ἀτράχη ἀντικαθρέφτιζε σ' ἕνα μέρος τὸν ἥλιο τὸ γε-

φοδοῦνταν νὰ τὸ μολοῦσε μὲσα τῆς ὅτι μάγια τόκαμαν, γιατί ἄμα τὸ συλλογιῶνταν, πνίγονταν στὰ δάκρια. Ρώτησε ξορκίστρες κι' ἄλλες ποὺ ἤξεραν νὰ χαλῶν μαγικά, μὰ στὰ χαμένα παιδεύονταν.

Πέρασε κάμποσος καιρὸς καὶ μὲ χίλια στανιὰ ἀπόχτησαν παιδί. Εἶπαν ὅτι θ' ἀλλάξει ἡ τύχη. Καινούριος ἄγγελος μπῆκε μέσα. Μὰ πάλι τίποτε. Τὸ παιδί εἶταν ἀδύνατο, μαραζιάρικο κ' ἔκλαιε ἀλάρωτο, σπούριζε ὡς ὅπου βραχνιάζε καὶ τοῦ πιάνονταν ἡ φωνή. Τὴ νύχτα, τὰ μεσάνυχτα λάχτιζε συχνὰ, ξύπναε κ' ἔβανε τὰ κούσματα ποὺ σηκώνονταν ὅλο: στὸ ποδάρι.

Κανένας εἰδικὸς τοῦ Γιάννη δὲν πατοῦσε στὸ σπῆτι του, κανένας γείτονας δὲν ἀνοίγε κουβέντα μὲ τὴ γυναῖκα του καὶ τριγύρω ἀπὸ τὸ σπῆτι ὅλος ὁ κόσμος κρυφομιλοῦσαν κ' ἔλεγαν καὶ τὸ εἶχαν στὸ στόμα τοὺς. Εἶχε γίνεῖ τριγύρω μὴ ἀτμόσφαιρα ποὺ τοὺς εἶχε ζῶσει καὶ αὐτοὶ εἶταν χωρισμένοι ἀπὸ τὸν ἄλλο κόσμο, ποὺ ἔρριχναν στὸ σπῆτι τὸ ἄγριο—ἔτσι φαίνονταν—μὴ μὰτιὰ παραξένη σὰ νὰ ἔρριχναν ἀπάνω του ἀτὸν λίθον τοῦ ἀναθέματος». Κ' ἡ γυναῖκα τοῦ Γιάννη οὔτε τὴν ἐμελνε κἂν, οὔτε δόντι τῆς ἔτριζε καὶ δὲν ἀλλάζε τὰ φερσίματά τῆς. Ὅταν πήγαινε στὴ μάννα τῆς καὶ τάλεγαν κι' ἀνάφεραν τὰ

λόγια τοῦ κόσμου, ἡ κόρη χῶπ σηκώνονταν καὶ μὲ τὸ δεξὶ τὸ χέρι στὴ μπάλλα καὶ τ' ἄλλο στὴ μέση ἔλεγε:

—Ἄμ, δὲ βλέπει, δούλα θὰ τῆς γίνω τῶρα καὶ κοπέλλι! Τί θάρρεψε ἡ τέτια καὶ ἡ πάντια! κι' ἄρχιζε τὸ βρισολόγι γιὰ τὴν πεθερὰ τῆς, γιατί αὐτὴ τῆς εἶχε μπεῖ στὸ μάτι καὶ δὲν τὴν ὑπόφερνε.

Κ' εἶχαν γένει μολόσημα τοῦ κόσμου κι' ὄλου τοῦ χωριοῦ κι' αὐτῆς ἔκαναν τ' ἀδιάφορο: δὲν πᾶν νὰ λὲν, μὰς ἔκοφαν τὰ πράσα!

Μὰ ὁ Γιάννης εἶχε καταντήσει μισός. Τὰ μάτια του εἶταν σθημένα ὀλάτελα καὶ βαθιὰ χωμένα στὸ κούτελο. Εἶχε ζεπέσει: κ' εἶχε γίνεῖ κακὴν κακῶς. Δὲν κοιταζόνταν καθόλου. Στὸ δρόμο πήγαινε σιγὰ σιγὰ, καμπουριασμένκ, μὲ τὸ κεφάλι κρημαντζουλιασμένο. Οὔτε τὴ δουλιὰ του κοίταε, οὔτε τὸ σπῆτι πῶς. Στὸν καφενὲ κατέβαινε ἀργὰ καὶ τῶδανε στὸ πιὸτὸ μόνος του. Κάθονταν στὸ παράθυρο καὶ χάζευε ὄζω κάτω, στ' ἀμπέλια καὶ στὶς ράχες. Ἄζαφρα σηκώνονταν, ἐπαινε τὸ γιάλι στὸ χέρι κ' ἔπινε, ἔπινε ρακί. Τσιγάρο ἕνα ἔρριχνε, ἄλλο ἀναφτε. Κουβέντιαζε ξεχασμένα καὶ κομμένα, ἀπὸ τὸν ἕνα λόγον πῆδσε στὸν ἄλλο.

Κατόπι τῶρριζε στὰ χαρτικά. Ἀπὸ τὸ βουρνὸ ὡς

μένο, και γίνονταν εκεί δόλολαμπρο ασήμι, κι άχτι-δοβολούσε.

Πέρα στ'ή δύση φαινότανε τ'ά βουνά τ'ης άντι-κρυν'ης στεριάς κ'άβρα κι ο ήλιος προχωρούσε νά φιλ'ήσει τ'ς κορφές τους, κι όσο χαμήλωνε ο ήλιος, τόσο γλυκαίνανε τ'ά χρώματα τ'ης δύσης.

Οί βάρκες και τ'ά καΐκια στεκούτανε άραγμένα.

Τέκος βούτηξε ο ήλιος, κι ο ουρανός κατακεϊ έγινε χρυσοκόκκινος, πιό σκούρος πού άγγιζε τ'ά βουνά και πιό άνοιχτός άψηλότερα, κι άπάνου άπάνου έπαυνε κάτι γλυκές χρωματώσεις πού δέν παραστώνονται με λόγια.

Με τού ήλιου τόν βασιλεμα συνταραχτήκανε κ' οί βάρκες κι άρχισανε νά διασκορπίζονται εδω κ' εκεί απ' όλης τ'ς μεριές και σε κάθε διέφυση, και με τ'ς επιβάτες μέσα, και με τ'ά κουπιά τους, πού λίγο λίγο χαϊδέθανε τ'ης θάλασσας τ'ο γυάλο μοιάζανε τ'ά γιγαντένια σκαθάροι περμένοι άνάσκε-λα μέσ' στο νερό, πού παράζανε τ'ά πόδια τους τού κάκου (ηρώνας βοήθεια) Σύνωρα άρχισε κ' ένας άταχτος θόρυβος, γιατί από κάθε πλεούμενο έβγαине μια φωνή άλλου τραγουδούσαν κορίτσια, άλλου παιδιά, σ' άλλο άρμονικές, σ' άλλο κιθάρες και μαντολίνα και σ' άλλο φλάουτα και βιολιά, πού τίποτες δέ μπορούσαν νά ξεχωρίσει, κι ώστόσο όλοι διασκεδάζανε.

Εάφνου ο θόρυβος σήγησε για μια στιγμή.

Καβατζάροντας τ'ο μώλο πού χώριζ' εκείνο τ'ο καταγαλο απ' τ'ης χώρας τ'ο λιμάνι φάνηκε, σ'ά νύφη στολισμένη με σημαίες και σινιάλα, ή ώραία «Περιστερά» ή άσπροβαμμένη βάρκα τού Νικολή τού Μερακλή, τού βαρκάρη, και τ'ο μαϊστράλι, πού με τ'ο γέμμα τού ήλιου λίγο λίγο δυνάμωνε, φούσκωνε τ'ά λευκά πανιά τ'ης και τ'ην έκαμνε νά γλιστρά, νά χύνεται σ'ά νεροφίδα.

Καλέφωνα κορίτσια γλυκοτραγουδούσαν από μέσα :

Για εδ'ε δαχτύλις όμορρη πού πρέπει ή άρραβώνη, για εδ'ε μαλλιά βασιλέσας πού πρέπει τους κορώνας.

Έρχόταν τ'ο καινούριο τ'ο συμπεθερολόι, ο Θανάσης ο Βιούλης μ' όλο τ'ο συγγενολόι του, με τόν αδερφό του τόν άρραβωνιασμένο προχτές άκόμα, και με τ'ά συμπεθερία ή Χρυσή, ή νύφη του, έλαμπε μέσ' στα μετεξωτά και στα διαμάντια, ή καλότυχη, δια δώρα τού κουριάδου τ'ης, τού άρχοντα, πού, καθώς λέγαν οί κακές γλώσσες, τ'ην άγαπούσε άτός

του. Έτούτη λοιπόν γκιωμάζανε τ'ά κορίτσια τραγουδώντας.

Ο Θανάσης άφτός, πού λέτε, από παιδί είχε ξενιτεφτεί κ' έκανε χρόνια στην ξενιτειά, κάτου στην Άφρική. Και τώρα τελεφεταία, σ'άν έπαψ' εκεί κάτου ο πόλεμος, γύρισε στην πατρίδα, παλληκαρι, όμορφος, παχουλός, κοντακιανός, χαριτωμένος, και τ'ο σπουδαιότερο πλούσιος με τ'ο παραπάνου. Οί κακογλωσσές πού σπερμολογούσανε σε βάρας του οί καλοί καλοί τού τόπου για τόν τρόπο πού κέρδιζε τάχα τους παράδες, δέν τους μ'ποδίζανε νά τόν όνειρέβουνται και γαμπρό για τ'ς κόρες τους άφτός όμως τ'ο βροζοπατούσε.

Έδε ήρθε, γκρέμισε και ξεναστώσε μεγαλόπρεπο τ'ο πατρικό τους σπίτι, έβαλε σερμαγιέ τού αδερφού του, τού Μίμη, πού εϊτανε κάλφας σ' έναν τσαγκάρη και τού άνοιξε δικό του άργαστήρι, πάντρεψε τ'η μεγαλύτερη τ'ην αδερφή του με τράχωμα, κι ο ίδιος άνακατέφτηκε άμέσως στ'ης χώρας τ'ο έμποριο κ' οί δουλειές του δέν πήγαιναν άσχημα.

Η Χρυσή τ'ς χήρας τ'ης Μελιενας, ή φτωχοπούλα, εϊτανε γειτόνισά τους, τ'ο σπίτι του έβλεπε μέσ' στο σπίτι τ'ης. Εϊταν εφτάχαρα κοπέλλα, τ'ά στήθια τ'ης εϊχανε μια στρογγυλάδα προκαλεστική, στα ματόκλαδά τ'ης εϊχε μια μάγια ξεχωριστή, μαλλιά μακριά, τετράξανθα, μπόι κυπαρισσένιο. Δέν εϊτανε βολετό νά μ'ην έλκύσει (1) τ'ην προσοχή παλληκαριού, πού ήξερε όπως όπως από κόσμο.

Οί γειτόνισσες λέγανε, πώς τόν παραμένεσαν πολλές φορές, πού καθότανε στον καναπέ κοντά στο παραθύρι μ' ένα βιβλίο στο χέρι για πρόφαση και λάτρεβε μυστικά τ'η θεά κείνη, εϊτε σ'άν άνεδοκατέβαινε καμαρωτή σ'άν πέρδικα με τ'ά μαλλιά τ'ά ξέπλεγα, πλούσια χυμένα στις πλάτες, εϊτε σ'άν καθότανε άπλοϊκά όζω, μπρός στην πόρτα τ'ης, μ' άλλες γειτονοπούλες, έχοντας τ'ά μαλλιά πλεγμένα σε μια πλεξούδα παχιά και μακριά. Άλλες πιό άπόκοτες λέγανε πώς εϊδαν και τ'ην ίδια νά τού κάνει απ' άντίκου καμώματα και λίγο τ'ά πράματα άρχισανε κιόλας νά κοινολογούνται.

Όστόσο τ'ην περασμένη Κυριακή άνεπάντεχα κι άξαφνα άκούστηκε πώς άρραβωνιάζεται ο αδερφός τού Θανάση Βουλή, ο Μίμης, και παίρνει τ'η γειτονοπούλα του τ'η Χρυσή τού μακαρίτη τού Μελιου.

Οί καλές γειτόνισσες σκανταλιστήκανε.

—Τί πράματα εϊταν άφτά μαθές; Άκούς όσα

(1) Έλκύω λέει ο λαός μας τον έννοτά.

π'ά χτές νά τ'ης κάνει τ'ά γλυκά μάτια ο μεγαλύτερος και τώρα νά τ'ην παρει ο μικρός; Μπά μπά μπα! Θα χαλάσει ο κόσμος!

—Άκρα καιρού, παιδάκι μου, άκρα καιρού, τ'άκούς;

—Και πώς νά γίνει άφτό μαθές;

—Άμ' τί κείνος ο άρχοντας άφτίνα θάλα πάρε; τ'η δίνει τού χάχα τού τσαγγάρη και ... Ξέρεις τί σου λέω...

Όπως κι αν εϊτανε ή άρραβώνα έγινε τ'ην Κυριακή τ'ο βράδι, και σήμερα έρχόνταν ετσι όλοι μαζί με τ'ην «Περιστερά» τού Νικολή τού Μερακλή, πού εϊτανε μοναδικός όταν εϊτανε νά κάνει έπίδειξη, καθώς τ'ο δειχνε και τ'ο παρανόμι του.

—Παντέζτε σ'άσε λέω νά πάμε όλοπίσω νά σου τους καμω όλους ν' άφήσουν τ'ο γλέντι τους και νά κοιτάζουν εμάς!

Κι όπως τ'ο εϊπε τ'ο κανε καθώς εϊδαμε. Κι άμα παρατήρησε πώς έλκυσε τ'ην προσοχή τού κόσμου τ'ο π'ηρε πιότερο άπανου του και δέν ήρθε με μιας ν' άράξει, μόνη κάμνοντας κατά τ'η Βαδιά, τ' άντικρυνό άκρωτήρι, με τ'ο δρόμο πού εϊχε ή βάρκα πέρασε περ'ήφανα δίπλα από τ'ς άλλες και προχώρησε, κι άφού π'ηγε κάμποσο, πόδισε, και φέρνοντας μια μεγάλη βόλτα τραβήξε σειστή και πεταχτή κι άράξε μεγαλόπρεπα κοντά στις άλλες. Άφτό εϊταν όλο.

Ο κόσμος ξεκλουθούσε τ'ο γλέντι του. Όζω στο κατάγαλο εϊχαν πιασει χορούς, εδω με τραγουδία, παρακάτου με όργανα. Μά τ'ο μεγαλύτερο τ'ο κακό τ'ο κάμνε όσοι γύριζαν απ' τούς Άγια-παστόλους, άλλοι καθάλλα, άλλοι πεζοί, όλοι μεθυσμένοι, τραγουδώντας, σκούζοντας, φωνάζοντας, ρίχνοντας τουφέκια στον άέρα.

Θά εϊχε ως μισή ώρα πού βασιλέψε ο ήλιος κι άρχισε νά μουχρώνει. Ο ουρανός εϊχε πάρει ένα σταχτί χρώμα και κάπου φάνηκανε κάτι συννεφάκια. Ο κόσμος βρισκούτανε στού ξεφαντωμού τ'ο κορούφωμα. Σύνωρα μια κουκουβάγια, καταφρονώντας όλον εκείνο τόν κόσμο και τ'η βοή του, στάθηκε σ'ά στη σκεπή τ'ης μεγάλης πόρτας τ'ω μνηματιών και φώναζε με στριγγιά φωνή τρεις φορές:

—Κούκου-κού! κούκου-κού! κούκου-κού! Κι: απ' εκεί πέταζε άψηλά.

Όλος εκείνος ο χαροκόπος κόσμος άντρίχισε με τ'ης κουκουβάγιας τ'ο κράξιμο σ'ά νά πάτησε όχιά, και για μια στιγμή σωπάσανε. Η φωνή τ'ης

τ'ο βράδι δέν τ'ο κούναε από τ'ο σιγάδι. Μόνο τ'ο βράδι κάπου πήγαινε στο σπίτι άργά. Τ'ο μεσημέρι αν καμιά βολά τ'όφερε ή μάνα του τίποτες έτρωε, άλλοιως ούτε τού πήγαινε στη γλώμη για φαγι. Κάθε μέρα άκουε ότι ή γυναίκα του κλωνε με όλον τόν κόσμο, για τ'ο νερό τού κήπου, στην πλύση και από δ,τι αίτία. Βροίματα και κατάρες με τ'ο σακί μ' όποιον πιάνονταν. Κι' ο Γιάννης άρχισε νά μη τ'ην ζυγώνει πιό. Τού φαινονταν σ'άν στοιχό και τ'η φοβούνταν και δέν τ'ς έκρινε. Μονάχα τ'ο παιδί τ'ο δινε κάποια παρηγοριά. Τ'όπαιρνε στα χέρια, και τ'ο κοίταε, τ'ο κοίταε μέσα στα μάτια, σ'άν νά ήθελε νά βαθύνει μέσα του τί εϊχε. Κατόπι τ'ο ριλούσε με τ'οση θέρμη κι' άγάπη πού τ'ο παιδί έβανε τ'ά σκούσματα. Και τότες τ'άρηνε έτσι: κάτω κ' έφευγε χωρίς νά γυρίσει νά ιδεί όπίσω του. Όπου κι' αν έπεφτε τ'ο μάτι του, εκεί καρφώνονταν. λές και βρισκε εκεί κείνο πού τόν βασάνιζε και χαζευε ετσι χωριό σέψη και τ'ά μάτια του φαινονταν παγωμένα, κρουσταλλιασμένα κι άψυχα. Βολές, βολές εκλειε τόν καφερέ τις μέρες πού θαβγανε κανον παρα και πολλές βολές τόν εϊδαν κλεισμένο τ'ο Σάββατο πού γίνονταν παζάρι κ' έπεφτε κόσμος στο χωριό.

Κι' αυτός δέν ήξερε τί τού γίνονταν. Έκανε

νά ρωτήσει τ'ην ψυχή του κι' από εκεί καμιά φωνή δέν τ'οδινε άπόλογο. Μια ήσυχία και μια γαλήνη βασιλευε εκεί μέσα. Καμιά ταραχή, κανένα κούνημα. Εϊταν μια λίμνη ή ψυχή του με παστρικά, ξαστερα τ'ά νερά τ'ης και καθήφτιζε όλα μέσα τ'ης χωρίς ν' άπομένει τίποτες άπάνω τ'ης. Όλα πέραναν σ'άν ήσυχία και χάνονταν πάλε. Και δέν εϊχε πάτο καθόλου κι' όταν έρριχνε τ'ο λιθάρι για νά βρη τίποτες, έρριχνε στον ώκεανό πού δέ βρίσκεται τ'ο βυθός του και χάνονταν στην άναζήτησή του. Κι' όλα διαβαίαν άπ'άν άπάνω στα νερά, πού έμεναν άκούνητα και ήσια. Μονάχα όταν έβλεπε τ'ο παιδί του, σ'άν ένα άγέρι άλαφρό ν' άπλώνονταν και νά χ'ιδε με τ'η ήσυχια νερά τ'ης ψυχής του, ένα άπόκομο χαμόγελο και μια άπόδαθη φέξη τρεμούλιαζαν στα μάτια του. Κι' όταν πάλε άρχιζε νά σκούζει, ετύς σκοτεινιάζαν τ'ά μάτια του κ' ή ψυχή του πάγωνε άξαφνα κι' αυτός γύρνε τ'άνασκελα και με τ'ά μάτια άνοιχτά άγομαχούσε νεκρωμένος. Κ' έμπαινε ή μάνα του μέσα και τόν κοίταε κ' εκλαιε ή καρδιά τ'ης, εκλαιε. Μά πνίγοντας τ'ά δάκρια μέσα, τ'όλεγε κουμπιασμένα :

—Τί έχεις, Γιαννάκη μου, κ' εϊσ' έτσι; όλος σολοϊσμένο σε βλέπω!

—Πώς; τί είπες μάνα;

—Τί έχεις, παιδί μου;

—Τί έχω! Δέν έχω τίποτες. Σου φαίνομαι πώς έχω τίποτες; Έγώ δέν έχω τίποτες, ούτε εϊχα, ούτε έχω. Και βαθιά άναστενάξε.

Κ' ή μάνα του μη βαστώντας τ'ά δάκρια έφευγε πάλε. Μήνας δέν ήξερε, ή μαύρη, τί εϊχε ο γιός τ'ης; Τ'όξερε και τ'ο παραήξερε ή θλιβερή και τ'ης ροκάνιζε τ'ην καρδιά και τ'ης σέπονταν τ'ά φυλλοκάρδια και πνίγονταν στα κλάματα και στ' άναφυλλητά. Τ'ο καταλάβαινε ή κακομοιριασμένη, μά τίνος νά τ'ο εϊπεί; νά ξεθυμάνει λίγο, νά πάρει άγέρα τάστ'η τ'ης; Κι' αποφάσιζε νά τ'ο εϊπεί τού παιδιού τ'ης και κίναε κ' έβανε ένα λόγο κι' ότι τόν έβλεπε δέν πρόφταινε νά ματανοίξει τ'ο στόμα, λιγώνονταν χιλιολυπημένη και κουτσοκεφαλιασμένη. Κι' όλο τ'ο σπίτι, άμα έπαυαν οί κερνίτες τ'ης νύφης, ζαλισμένο και τρανταγμένο, έπεφτε σε μια λύπη και μια νέκρα, πού λέγες πώς θά σηκωθούν τ'ά πράματα νά σε πνίξουν και τ'ά ρούχα νά σε σφιχτόφασιώσουν και τ'ά στομάτα νά σε σκεπάσουν σε μια άσφυζία φριχτή. Και μέσα στην άγριάδα κείνης τ'ης σιωπής όλα φαινονταν ταραγμένα κι' όχι στον τόπο τους, άλλα ριγμένα εδω κι' άλλα εκεί :

κουκουβάγιας είναι βέβαια πάντα κακορίζο σημάδι, μὰ πολὺ περισσότερο τώρα, πού ἔβγαине ἀπ' τὰ μνημόρια.

Μιά μικρὴ παρέα πού ἔτυχε νὰ περᾶ κείνη τὴν ὥρα μπρὸς ἀπ' τὴν πόρτα τῶ μνημάτωνε στάθηκε τρομαγμένη.

Γιατί ἴσα ἴσα ἀπὸ πάνω της νὰ φωνάζει; Ποιὸς τους ἄραγες θὰ κακοπάθει; Καθένας εἶπε κι ἀπὸ μιὰ βρισιά:

— Σκασιὸς κακοχρονιάχης!

— Ὄζω ἀπὸ δῶ καὶ μακριά!

— Αἶ τὴν ἄτιμη!

— Δέ μου γλυτώνει, εἶπε ἕνας τους, μὲ τὸ δίκανο στὸ νῆμο, κ' ἔφτος τὴ ματιάζει ἴσα ἴσα τὴν ὥρα πού σηκώθηκε στὸ φτερό.

Ὁ κόσμος εἶχε παρατήσει τὸ γ' ἐντι του καὶ παρακλουθούσε μὲ καρδιοχτύπι τὴν κουκουβάγια.

Μὲ τὸν κρότο τοῦ τουφεκιοῦ τὸ πουλί εἰδείζε πὼς ζαλίστηκε, γύρισε τρεῖς τέσσερες κουτροβάλες στὴν ἀέρα κ' ἔκανε νὰ πέσει στὴ θάλασσα, μὰ μόλις ἀγγίζανε τὰ φτερά του τὸ νερό ἔκανε κούραγιο κ' ὑψώθηκε πάλι.

— Οὐάαα!!! ἔκοψε μιὰ βουή, μέτ' ἀπ' τὸ γιαιλό κι ἀπ' ὄζω πού καθότουσε τὸ πλῆθος.

Ὅστόσο ἡ κουκουβάγια τράβηξε καὶ καθίσε π' στὸ κατάρτι τῆς βάρκας πού ἔτυχε πιὸ κοντὰ, φῶς φανερά εἶτανε πληγωμένη.

Ἡ βάρκα ἐκείνη εἶταν ἡ «Περιστέρα» πού εἶχε μέσα τὰ καινούρια συμπεθέρια. Ὅλο τὸ πλῆθος της — γυναῖκες τὸ πιότερο — σηκώθηκαν στὸ ποδάρι, σκουίζοντας, φωνάζοντας, σκληρίζοντας, σειόντας τὰ χέρια τους, τὰ μαντήλια τους, τίς ὀμπρέλλες τους, κατὰ τὸ πουλί. Κ' ἡ βάρκα ἀκούρισε δεξιά κι ἀριστερά πού λίγο εἰλεψε ν' ἀναποδογυρίσει.

— Μὰ καθήστε, βλοημένες, μὴν κάνετε ἔτσι καὶ θὰ βουλήξουμε! φώναζε ὁ βαρκάρης.

Φοβηθήκανε μιὰ, πιότερο ἀπ' τῆς βάρκα τ' ἀσκοῦρισμα παρὰ ἀπ' τὰ λόγια τοῦ βαρκάρη, καὶ καθήσανε, μὰ δὲν πάψανε νὰ φωνάζουνε!

— Εὐὸ! ζού! καὶ νὰ φοβερίζουν τὸ πουλί.

Κ' ἐκεῖνο τὸ κακόμοιρο τρομαγμένο καὶ βαριεστημένο ἀπ' τὴν ἀθρόπινη ἀπαθροπιά ἔβαλε τὰ δυνατὰ του νὰ πετάξει.

— Ἄαα! ἰεῖ! οὐ ουου! λογιῶ λογιῶ σκληρίδες βγάζοντας τώρα οἱ γυναῖκες σηκώθηκαν ὅλες ἀσυναίσθητα ἀπλώνοντας τὰ χέρια κατὰ τὸ πουλί.

Ἐκεῖνο ἔκαν' ἕνα δοξάρι στὸν ἀέρα κ' ἔπεσε

μασιὰδες στὴ μέση τὸ σπίτι, πυροστιές μουντζώνοντας τὸ Θεὸ καὶ ρούχα τσαλαπατημένα κι' ἀνάποδα γυρισμένα, κι' ἄλλα κι' ἄλλα ἀταχτα. Καὶ καμιά φορά πάνω σ' ὅλα γλίστρει σὰν σπαθὶ ἀτρόχιστο τὸ σκούσμα τοῦ μικροῦ καὶ τὰ ξέσκιζε ὅλα ἐκεῖ μέσα καὶ φαίνονταν θυμωμένα κ' ἡ ψυχὴ τους σὰν γρατσουνισμένη πεταλούδα παράδερνε ἀτούς τοίχους κ' ἔπεφτε στὰ πατώματα καὶ γιόμιζε ὅλο τὸ σπίτι ἀπὸ μιὰ γκρίνια, πού ἔφερνε γύρα σ' ὅλα τὰ πράματα κ' ἔμπαινε σ' ὅλες τίς τρύπες καὶ σκάνιαζε καὶ τὴν σπία πού πριτσάλιζε κ' ἔβρεχε τὸ φυτίλι τοῦ καντιλιῦ πού σπιθοβόλεε ἐρεθιστικά. Κ' ἡ γάτα πού, λές, πάχαινε ἀπὸ τὴ γκρίνια κάθονταν πίσω-κωλα κι' ἀγλείφονταν καὶ ναούριζε δυνατὰ πού τὴν ἔδιωχναν κ' εἰδείχνε τὰ μουστάκια της ἄγρια. Τὸ σκυλί ἴσα μὲ τὰ μεσάνυχτα ἀλύχτας, ἀλύχτας, ὡς ὅπου βράχνιαζε καὶ κατόπι ἔπιανε τὸ σκούσμα κ' ἔσκουζε, ἔσκουζε πού σ' ἔπαιρνε φόβος καὶ τρομάρα νὰ τ' ἀκούς καὶ σοῦ σηκώνονταν οἱ τρίχες σὰν βελόνια ἀπὸ τὸ κρού τ' ἀνατρίχιασμα.

Μιά μέρα χυνοπωριάτικη πῆγαινε ὁ Γιάννης σπῆτι τοῦ σὰν πάντα σκυμμένος καὶ γιομάτος συλλογῆ. Ἀπὸ μακριὰ ἀκουσε φωνές, μαλώματα καὶ βρισίματα κ' ἐνοιωσε πὼς ἡ γυναῖκα του πιάνεται μὲ

μῖσ' στὸ γιαιλό, κ' οἱ γυναῖκες ὅλες γείρανε ἀπ' τὸ ἴδιο πλάι τῆς βάρκας γιὰ νὰ τὸ διοῦνε.

Ἡ βάρκα δὲν μπόρεσε νὰ κρατήσει ἰσορροπία κι ἀλμπούρισε χύνοντας ὅλους τοὺς ἐπιβάτες της στὴ θάλασσα.

— Βοήθεια, σώστε!

— Αἶ αἶ αἶ!

Θόρυβος, βουή, κακὸ, κλάματα, φωνές, σκληρίδες τῶ γυναικῶνε.

Συνταράχτηκε ὁ κόσμος. Εἶχε σκοτεινιάσει κιόλας, δὲν εἶχε μῆτε φεγγάρι, καὶ τὸ σκοτάδι ἔκαμνε πιὸ φοβερὸ τὸ γενοῦμενο. Οἱ πιότεροι προφτάσανε καὶ πιάστηκαν ἀπ' τὴν ἀναποδογυρισμένη βάρκα, ἄλλοι πιάναν ὅ,τι βρῆκαν μπροστά τους, κουπιά, πάγκους, ἀντένες, κι' ἄλλοι πιάνονταν ἕνας ἀπ' τὸν ἄλλον.

Ἀμέσως παλληκάρια ἀπ' τίς ἄλλες βάρκες, εἶτε προφταίνοντας νὰ μισογυμνωθῶνε, εἶτε κι ὅπως εἶτανε μὲ τὰ ρούχα, πέφτανε μ' ἀσπιδά, γιὰ νὰ δώσουνε χέρι σὲ ὅσους κιντυνέβανε. Ὅλες οἱ τριγυρινές βάρκες ἀνάψανε φανάρια καὶ γοργὰ λάμνοντες ἤρθανε κοντὰ νὰ βοηθήσουνε, καὶ τραβοῦσαν ἀπάνου τοὺς πελαγωμένους μὲ κίντυνο ν' ἀναποδογυρίσουν κι ἀφτές. Κ' ἐπειδὴς κάθε βάρκα εἶχε ἀπὸ 'να δυὸ νερογλυτωμένους, δὲν ἤξεραν καλὰ καλὰ, ἂν ἔμεινε κανένας μῖσ' στὸ γιαιλό, εἶτανε ὥρα πού ἔχαν' ἡ μάννα τὸ παιδί καὶ τὸ παιδί τὴ μάννα. Κ' ἕνας θόρυβος, πού ξεκούφαινε, ἀκλουθούσε ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη.

Ἄξαφνα μιὰ σπαραχτικὴ φωνὴ γυναικῆσια νικόντας τὸ θόρυβο ἀκούστηκε σὰ ρέκασμα μῖσ' στὸ σκοτάδι.

— Τὸ παιδί μου, Χριστιανοί, τὴν κόρη μου! σώστε τὴν κόρη μου!

Εἶταν ἡ φωνὴ τῆς χήρας τῆς Μελιενας. Τώρα ὁ θόρυβος ἔγινε βοήθ' ἀπαρτη, σὰν ἀπὸ κραδῆδες κανιθάλωνε μῖσ' στὴν ἀρεγγὴ νυχτιά. Κι' ἀρχινήσανε νὰ πέφτουν πάλι στὸ γιαιλό τὰ παλληκάρια. Κι' ἄκουες:

— Ἡ Χρυσή, ἡ Χρυσή, δὲ βρέθηκε, πάει τὸ καημένο τὸ κορίτσι.

Καὶ πάλι ἔσκισε τὴν κοινὴ βοήθ' ἄλλη σπαραχτικὴ κραδηγή.

— Κι' ὁ Θανάσης παιδιὰ εἶναι χαμένος! Ὁ Θανάσης ὁ ἀδερφός μου, κ' ἡ ἀρραβωνιαστικιά μου ἡ Χρυσή! Ἀπὸ πενήντα λίρες γιὰ τὸν καθένα μπαζίζοι ὅποιος τοὺς γλυτώσει!

Καὶ πάλι φωνές καὶ κλάματα, καὶ πάλι θόρυβος καὶ μακροβούτια.

μιὰ γειτόνισσα. Ὅζω ἀπὸ τὴν πόρτα, στὸ πεζούλι, εἶταν ἡ μικρὴ ἀδερφή τῆς γυναῖκας του μὲ τὸ παιδάκι στὰ χέρια. Ὅσο ζύγωνε, τόσο ξεχώριζε καλύτερα τὴ φωνὴ τῆς καθεμιάς, χωρὶς νὰ καταλαβαίνει τί λένε, ὅπως πάντα, τὰ εἶχε βαρεθεῖ καὶ δὲν ἔβανε τ' αὐτὴ του. Ἐκατσε ἀπ' ὄζω κ' ἔκανε πὼς ἀκούει. Ἀπὸ τὸ μπουχαρὴ τοῦ σπιτιοῦ ἔβγαине πολὺς καπνός, γαλαζῖος κι' ἀσπρουλιάρικος καὶ κατόπι μαῦρος σὰν ἀπὸ χλωρὰ ξύλα πού δὲν ἀνάφτουν. Κοίτασε τὸν καπνὸ πού ἔβγαине κ' ἔλυσε ψηλά, σὰν ἡ ἀνάσα κανενὸς θεριοῦ ἀγαναχτημένου πού φυσᾶει καὶ λειχομανάει μ' ὄρη καὶ μὲ θυμὸ. Κι' ὅσο παγαινε καὶ γένονταν πηχτότερος καὶ πυκνότερος καὶ ἀπλώθηκε γύρο καὶ μιὰ μυρουδιά καπνίλας ἐπνιζε τὴν ἀναπνοιά.

Τὰ βρισίματα ἔδιναν κ' ἔπαιρναν κι' ὁ καυγᾶς ἀναφτε πιότερος καὶ τὰ λόγια ἔπεφταν σὰν ἀστραπές κ' οἱ φωνές γίνονταν μεγαλύτερες, ἄλλ' αὐτὸς σὰ νὰ μὴν ἀκουε κοίτασε τίς τουλούπες τοῦ καπνοῦ πού τυλίγονταν ἡ μιὰ μέσα στὴν ἄλλη. Μὰ ἕνας λόγος «μάγια» χτύπησε παράξένα καὶ δυνατὰ στ' αὐτιά του κι' ἄθελα γύρισε τὸ κεφάλι στὸν καυγᾶ κι' ἀκουσε παστριά:

— Εὐὸ δὲ θὰ δώκεις ψυχὴ τοῦ Θεοῦ. Χάλασε

Μιά ὥρα ἄλλαξη ἀκόμα μὲ λαχτάρα καὶ μὲ καρδιοχτύπι περίμενε ὅλος ἐκεῖνος ὁ κόσμος, πού λίγο πρωτίτερα ἀξέγνοιαστος ξεφάντωνε καὶ χαροκοπούσε. Καὶ μῖσ' σ' ὅλη τὴν ἄλλη βοήθ', καὶ μῖσ' στὰ λαχταριστὰ ρωτήματα:

— Βρεθήκανε; — Βρέθηκε κανένας; — Ἦθραν τίποτα; πού διασταυρώνονταν ἀπὸ στιγμή σὲ στιγμή, ἀκουγοῦνταν, σὰν ἐλπίδας σθηνάμενης ἀπόμακροι ἤχοι, οἱ κρότοι πού κάμνανε μὲ τὸ κορμί τους οἱ βουτηχτάδες μῖσ' στὴ θάλασσα.

Καὶ βροντοῦσε κάθε λίγο σὰ γύρισμα τῆς φαβερῆς συμφωνίας ἢ ἀπελπισμένη φωνὴ τοῦ Μίμη:

— Κουράγιο, παιδιὰ! Ἐκατὸ λίρες γιὰ βρεθήκα! Φέρτε μού τους, ἄς εἶναι καὶ πνιμένοι!

Τίποτες! Ἀπελπισμός!

— Τὸ ρέμα τοὺς πήρε, τὸ ρέμα! λέγαν οἱ θαλασσινοί. Τὸ ρέμα πού κάνει κατὰ τὴ Βεθιά τοὺς τραβῆξε στὰ πέλας.

Οἱ κολυμπητάδες ἀρχίσανε νὰ βγαίνουν ἕνας ἕνας πὰ στὶς βάρκες καὶ νὰ ντύνονται.

Καὶ τότες πιά τὸ ξεφάντωμα ἐκεῖνο ἀλλάξε ὅλο σὲ λυπητέρὸ ζῶδι. Οἱ θρήνοι καὶ τὰ ξεφωνητὰ σκίζανε τῆς νύχτας τὴ γαλήνη καὶ τῶν ἀνθρώπων τὰ φυλλοκάρδια καὶ τὰ ξανάδινε ἀγριότερα ὁ ἀντίλαλος.

— Πάει ὁ Θανάσης, ὁ καημένος ὁ Θανάσης, τέτοιο παλληκάρη! κρῖμας το, κρῖμας. Ὅσα φέρν' ἡ ὥρα δὲν τὰ φέρνει ὁ χρόνος.

— Πάει ἡ κακόμοιρη ἡ κοπέλλα, πάει ἡ Χρυσή ἡ ἄτυχη! Ἀλοῖμονο στὴν κατακαμένη τὴ Μελιενά. Ἄμ' ὅποιος δὲ γελάσει: τὸ πουρνὸ μὴδὲ τὸ μεσημέρι δὲ γελά. Ἄς τχ.

Τώρα οἱ βάρκες πού δὲν εἶχανε κανὰ διαφέρο μὲ τοὺς πνιμένους ἀρχίσανε νὰ τραβοῦνται κατὰ τὴ χώρα καὶ χανούντανε στὸ σκοτάδι, ἐνῶ τὰ φανάρια τους συχίζονταν μὲ τ' οὐρανοῦ τὴν ἀστροφεγγιά. Ὅσες πάλι βάρκες εἶχανε μέσα δικούς μαζεφτήκανε γιαιλό. Ἐτσι ἔγινε μιὰ συνοδεία ἀπὸ βάρκες κι ἀρχινήσανε τὰ μυρολόγια καὶ τοὺς θρήνους τραβώντας γιαιλό γιαιλό κατὰ τὴ χώρα, ἀργὰ καὶ λυπητέρὰ σὰν ζῶδι νεκρικό.

Τὰ κῆματα ξεβράσανε στὴν ἀμμουδιά, στὸ δειντροφυτεμένο περιγιάλι, τῶν πνιμένων τὰ κορμιά, ἔχι ξεχωριστὰ, μόν' ἀγκυλισμένα σφιχτὰ, σὰ νὰ 'ταν ἕνα κορμὶ μονάχο.

τὸ σπίτι σου μὲ τὰ μάγια, στρίγλα, συντροφίσα τοῦ ὄξ' ἀπὸ ἔδω. Κεῖνος θὰ σὲ πάρει μαζί του εἰσὴν μέσα στὴ γῆ, στὰ καταχτόνια, σαράντα ὀργιές τ' ὕβθου.

Κι' ὅλο ἄκουε προσεχτικώτερα κι' ἀγάλια ἀγάλη σηκώθηκε ἄρθος κι' αὐτίζονταν καλά.

— Στρίγλα καὶ τὴ στρίγλα σου! Φαρμάκι νὰ σοῦγε γίνει: τὸ μαννόγαλα πού τὸν πότισες καὶ σὰν φίδι νὰ σὲ κουλούριαζαν τὰ μάγια πού τῆριζες στὴν πόρτα σου. Λεβέντη παιδί, νὰ τὸν καταντήσεις γέρο. Μὲ τὸ τσανκέλλι θὰ σὰς τὴ βγάλουν τὴν ψυχὴ τὰ δαιμονικὰ ἔσος πού μὲ ταῦτα ἀνακατώνεστε!

Ὁ Γιάννης τοῦ κόπηκε ἡ ὄψη του κ' ἔκαμνε ν' ἀνοίξει νὰ μπεῖ μέσα, μὰ δὲν ἀποκόπησε κ' ἔπιανε τὸ κεφάλι του μὲ τὸ χέρι καὶ τῶσφιζε δυνατὰ ὅσο μπόρεγε. Ἐπεσε στὸ πεζούλι κ' ἔκοίτασε τὴ γῆς ἀλλοιωθριασμένα. Ἄξαφνα ἀρπάζει τὸ παιδί. Κεῖνο ζαφνίστηκε κ' ἔβαλε τὸ σκούσμα. Τὸ πήρε στὰ χέρια κι' ἄρχισε νὰ τὸ φιλεῖ μ' ὅλη τὴ δύκαμή του, μὲ παραφορὰ. Σηκώθηκε στὸ πόδι καὶ μὲ τὸ παιδί στὰ χέρια ἔκανε ἴσα πέρα τρέχοντας. Ἡ μικρὴ ἄρχισε τὰ χουγιατὰ καὶ τὰ κλάματα πού τὸ πᾶς τὸ παιδί, θὰ σοῦ πέσει πουθενά... θὰ τὸ χουγιατῆσον στὸ παζάρι. Αὐτὸς γυρνᾶει μεμιάς, τῆς ρίχνει τὸ παιδί

Τὴν ἀγαποῦσε λοιπὸν ἀπ' ἀλήθεια τὴν Χρυσὴν ὁ Θανάσης. Δὲν τόλμησε νὰ πατήσῃ τις κοινωνικὲς πρόληψεις καὶ νὰ τὴν πάρῃ. Ὅμως γιὰ νὰ μὴν τὴ χάσῃ ἰλότελα ἀπεφασίσε νὰ τὴν κάμῃ νύφη του. Τόσο τὸ χειρότερο. Ἄμα συλλογίζονταν πῶς τὴν ἔχει τόσο κοντὰ του, καὶ ὅμως δὲν εἶναι δική του, τοῦ ῥοχότουε τρέλα· ἡ ζωὴ του εἶτανε βάσανο ἀνυπόφερτο, καὶ εἶταν ἀναγκασμένος νὰ κρύβῃ τὸν καημὸ του στῆς ψυχῆς του τὰ βαθιά καὶ νὰ φαίνεται ἀφρόντιστος.

Ἦβρε τὸν καιρὸ μὲ τὸ ἀλμπουρίτικ τῆς βάρρας, ἴσως ἴσως μάλιστα νὰ τὸ καταφερῃ κί ἀτός του, καὶ ἀγκαλιάζοντας τὸν ἀγγελό του, ποὺ βρεθῆκε πλάι του κείνη τὴν ὥρα — τὸ αἶσθημα εἶτανε, φαίνεται, ἀμοιβαῖο — παρεδόθηκε μαζί στὴν αἰωνιότητα τὴν ποθεινότερη στιγμὴ τῆς ζωῆς του.

Τοὺς ἤβρανε τὴν ἄλλη μέρα κοιτάμενους στὸ περιγιάλι, σὰν ἐφτυρισμένο ταίρι, λὲς κ' εἶταν ἄλλου κόσμου κάτοικοι, ποὺ κατεβήκανε γιὰ μιὰ στιγμὴ στὴ γῆ μας καὶ μαγεμένοι ἀπ' τῆς φύσης τὰ κάλλη ἀποκοιμήθηκαν ἀγκαλιασμένοι ἐκεῖ κοντὰ στὴ θάλασσα, ποὺ τοὺς νανούριζαν τὰ κυματάκια καὶ τοὺς χαϊδεύανε τοῦ ἡλίου οἱ χρυσὲς ἀχτίνες, καὶ τὰ πουλάκια τραγουδοῦσαν ἀπάνωθιό τους κἄν μυρολόγια, κἄνε γάμου τραγούδι.

Μ. ΦΙΑΗΝΤΑΣ

ΘΕΑΤΡΙΚΑ

ΝΕΑ ΕΡΓΑ

Τὸ «Ἐνοικιο» — Ἡ «Καταιγίς».

Τὸ «Ἐνοικιο» ἢ ὁ «Γιατρός Μπρονου» δράμα σὲ τρεῖς πράξεις τοῦ Κιστεμάκερ, παιγμένο στὸ «Νέο Θέατρο». Ὑπόθεση ἔχει τὴν αἰώνια συζυγικὴ ἀπιστία, ἢ ἀνάλυση ὅμως τῶν χαρακτήρων καὶ τῆς ιδέας ἔχει κάπια πρωτοτυπία. Φαίνεται πὺς ἡ γυναῖκα τοῦ μεγάλου χειρουργοῦ Μπρονου περισσότερο ἀπὸ οἶχτο παρὰ ἀπὸ πραγματικὸ ἔρωτα δέχεται νύχτα στὴν κάμαρά της ἕνα νέο οφθαλμὸ στὸ τελευταῖο στάδιο ποὺ εἶναι τρελλὰ ἐρωτημένος μαζί της. Ἐκεῖ ὅμως στὴν κάμαρα ὁ νέος συγκινεῖται, πέφτει καὶ χτυπάει στὸ κεφάλι, καὶ καθὼς εἶναι ἀδύναμος ἀπ' τὴν ἀρρώστεια κιντνεύει ἡ ζωὴ του. Ὁ Γιατρός τὸ μαθαίνει καὶ τρελλὸς ἀπὸ ζούλικ

δρμαίει στὴν κάμαρα γιὰ νὰ τὸν σκοτώσῃ· τὸ ἐνοικιο ὅμως τῆς φιλανθρωπίας ξυπνάει μέσα του ὅταν βλέπει ἑτοιμοθάνατο τὸν ἐρωμένο τῆς γυναίκας του καὶ ἀντὶ νὰ τὸν κακομεταχειριστῆ φωνάζει τὸ βοηθὸ του γιὰ νὰ τοῦ φέρῃ τὰ ἐργαλεῖα του καὶ τὸν σώσῃ.

*

Αὕτῃ εἶναι ἡ ὑπόθεση. Τὸ δράμα ἔχει ἀρκετὴ δύναμη καὶ πολλὲς σκηνὲς του μιλάνε πολὺ, καὶ συγκινοῦνε βαθειά. Ἄλλου εἶναι πάλι γιομάτο παραδοξολογίας ποὺ περισσότερο ξαφνίζουσιν παρὰ φχαριστοῦνε. Κάποτε πᾶνου στὸ κατακόρυφο τῆς δράσης ὁ συγγραφέας μᾶς ἀρχίζει μακρινούς διαλόγους ἠθικοκοινωνικούς. Πολλὲς φορὲς δένει δύο σκηνὲς μὲ διαλογοῦ ἰλότελα περιττὸ καὶ κάποτε βαρετὸ. Ἐκεῖνο ὅμως ποὺ καταντᾶ τερσίεργο στὸ ἔργο εἶναι ὁ τρόπος ποὺ μαθαίνει ὁ σύζυγος τὴν ἀπιστία τῆς γυναίκας του. Ἀπὸ ἕνα πρᾶχτορα γραφείου πληροφοριῶν! Ἀληθινὰ αὐτὸ δείχνει ἡ μεγάλη ἀδυναμία τοῦ συγγραφέα στὴν εὔρεση πλοκῆς περισσότερο φυσικῆς καὶ τεχνικῆς, ἢ μιὰ ἰδιοτροπία του ποὺ δὲν ἔχει κανένα λόγο.

*

Σ' ἕνα μέρος τοῦ ἔργου λέει κάτι λόγια ἡ ἡρώνα ποὺ μπορούσαν ἴσως πολὺ νὰ χρησιμεύουν στὴν πλοκὴ κ' ἴσως ἴσως νὰ δώσουν σ' ἰλόκληρο τὸ ἔργο πνοὴ ἀριστοκρατικώτερης ψυχῆς. «Ἡ δύναμή σου μὲ σφίγγει, μὲ πνίγει, μὲ σκοτώνει» φωνάζει στὸν γιατρὸ ἡ γυναῖκα του «Θέλω κάτι πιὸ λεπτὸ, πιὸ αἰσταντικὸ, πιὸ ἀδύνατο». Ἐχομε λοιπὸν μιὰ ὑστερικὰ ὑπαρξὴ ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ ὑποφέρῃ τὴ βαρεῖα, τὴ χτηνώδικη δύναμη τοῦ ἄγτρα της καὶ σπρώχνεται μὲ τὴν ἀρρωστη ψυχὴ της στὴν ἀγκαλιά ἑνὸς ἄλλου, ποὺ τὸ κορμὶ του εἶναι ἐξαντλημένο καὶ ἀδύναμο, κ' ἡ ζωὴ του κρέμεται ἀπὸ μιὰ κλωστή. Τί ὠραῖο ποὺ θὰ εἶτανε ἂν αὐτὸ ἐπαίρνε γιὰ βάση τοῦ ἔργου τοῦ ὁ συγγραφέας καὶ μᾶς παρουσίαζε τίς διαφορὲς αὐτῆς τῆς φύσης ποὺ τόσες ἀναπόφευκτες γενοῦνε τραγωδίες. Ἡ ιδέα ὅμως αὕτῃ ποὺ ἔπρεπε νὰ εἶναι κ' ἡ κεντρικὴ τοῦ δράματος περνᾷ σὰ σκιά μόνο καὶ πούθενά δὲ φαίνεται. Γιατὶ δὲν ἀποδείχεται ἂν ἡ γυναῖκα τοῦ γιατροῦ ἀγαποῦσε πραγματικὰ τὸν ἀρρωστο νεὸ ἢ μοναχὰ τὸν λυπότανε. Αὐτὸ τὸ σπουδαιότατο σημάδι τοῦ ἔργου δὲν πολυσκοτίζει τὸν ποιητὴ ποὺ τοῦτο θέλει μόνο νὰ μᾶς δείξῃ, τὴν πάλῃ τῆς φιλανθρωπίας καὶ τοῦ ἰγωισμού. Ἐνῶ ἔπρεπε αὐτὸ ἀπλὸ μόνο ἐπεισόδιο τοῦ

ἔργου νὰ εἶναι ποὺ νὰ φέρῃ καὶ τὴ λύση, καὶ τὸ ἄλλο, ἡ διαφορὰ τῶν χαρακτήρων καὶ τῆς φύσης, νὰ εἶναι ἡ βάση του.

*

Ἐτσι ὅμως καθὼς εἶναι φαίνεται πὺς ἰλόκληρο τὸ δράμα ἔγινε γιὰ τὴ τελευταία σκηνοῦλα καὶ ὅλες μπροστὰ οἱ πράξεις κ' οἱ σκηνὲς εἶν' ἕνας πρόλογος μόνο σ' αὕτῃ, ποὺ ὅσο ὠραία, ὅσο συναρπαστικὴ καὶ ἂν εἶναι, μοιάζει ὅμως καὶ λίγο θεατρικὴ ἔτσι σὰ νὰ ἔγινε γιὰ τὴν πρώτη ἐντύπωση. Μὲ λίγα λόγια τὸ ἔργο ἰλόκληρο εἶναι θεμελιωμένο στὴ τελευταία σκηνὴ μὲ τέτοιον τρόπο ποὺ φανερώνει πὺς ὁ συγγραφέας ὅταν ἔγραφε, αὕτῃ μοναχὰ εἶχε μπρὸς τὰ μάτια του καὶ σ' αὕτῃ βιαζότανε νὰ φτασῇ, περνώντας ἀδιάφορα καὶ βιαστικὰ ἀπ' ὅλες τίς ἄλλες.

*

Ἀπὸ τοὺς ἠθοποιούς ἡ Κα Γαλάτη εἶχε στιγμὲς ποὺ εἶτανε πολὺ καλὴ. Ἀπ' τὴ μιὰ σκηνὴ ὅμως ὡς τὴν ἄλλη εἶχε καταπληκτικὴ διαφορὰ στὴν ὑπόκριση. Ὁ κ. Βέλλος ἀρκετὰ καλὸς. Ὁ κ. Λέων ἔτσι κ' ἔτσι.

Ὅσο γιὰ τὴ μεταφραση, ἕνα μόνο λέμε, ὅτι δὲν μπορούσε νὰ γίνῃ χειρότερη. Τουλάχιστο εἶκοσι χρόνια μᾶς γύριζε πίσω.

*

Τὸ θέατρο τῆς «Νεαπόλεως» μᾶς ἔδωκε πάλι νέο ἔργο, τὴν «Καταιγίδα» τοῦ νέου Γάλλου συγγραφέα Μπερνουτέν. Τὸ δράμα αὐτὸ μπορούσε νὰ ἔχῃ τίτλο καὶ «650.000» φράγκα, ἀφοῦ πλέκεται γύρω στὴν ἀγωνία μιᾶς γυναίκας ὅσο νὰ βρῆ τὸ ποσὸ αὐτὸ καὶ σώσῃ τὴν τιμὴ καὶ τὴ ζωὴ τοῦ ἐρωμένου της.

Ἄν καὶ μιὰ τέτια ὑπόθεση εἶναι πολὺ κοινὴ πια καὶ μεταχειρισμένη τόσο ἀπὸ καθὲ λογιῆς δραματικῆς καὶ μυθιστοριογράφου, ὅμως καταφέρνει ὁ συγγραφέας νὰ τῆς δώσῃ κάποια μορφή ξεχωριστὴ καὶ τὸ σπουδαιότερο νὰ τὴν στολίσῃ μὲ τὴν πιὸ νεωτερικὴ Τέχνη.

Ἡ πρώτη πράξη τοῦ δράματος μᾶς φανερώνει ζωντανούς καὶ γιομάτους ὄλους τοὺς χαρακτήρες τοῦ ἔργου. Μ' ἀρκετὴ συντομία, χωρὶς πολλοὺς διαλόγους, προτέχοντας πολὺ μὴπως ξεφύγῃ ἀπὸ τὴ δράση, ὁ ποιητὴς μᾶς ζουγραφίζει, μ' ἀλήθεια καὶ ζωὴ, τὸν κόσμο ὅπου θὰ πλεχτῆ τὸ δράμα τοῦ Ἡ δεύτερη ὅμως σύμφωνα μὲ τὴν ὑπόθεσιν δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ μείνῃ πολὺ πίσω ἀπ' τὴ πρώτη. Ὅχι· γιατί οἱ

κάτω καὶ πῆρε τὸ δρόμο βιαστικὰ σὰν νὰ τὸν κινήγαε κανένας. Τὸ παιδί ἔπεσε κάτω καὶ ἀπόμεινε βουβὸ· εἶχε χτυπήσει ἄσκημα. Τὸ πῆγε ἡ μικρὴ μέσα γλήγορα, ὅπου ὅτι τὸ εἶδε ἡ μάννα του, παραταεῖ τὸν καυγᾶ καὶ ἀρχίζει νὰ χτυπιέται καὶ νὰ φωνάζει· μού σὲ σκοτώσαν! μού σὲ σκοτώσαν...

Ἡ μικρὴ τρεχάτῃ πάει νὰ φωνάζει τὴ μάννα της·

— Μάννα, μάννα, ὁ Γιάννης ἔρωγε καὶ τὸ παιδί εἶναι στὸν τόπο, βουβὸ.

— Τί λὲς, μωρή, ποὺ νὰ σὲ φάει τὸ φίδι, νὰ σὲ φάει! πούναί το; πῶς... τί ἔκαμε;... τί ἔγινε; Ἄχ, κείνη ἢ γιὰ τὰ κάνει, κείνη τόφαι τὸ παιδί, κείνη τόφαι, ποὺ νὰ τὴ φάει ὁ γκούστερας.

Καὶ ξελογιασμένη ἀρώττει στὸ σπῆτι τῆς θεατέρας, ποὺ ἔκλαιε καὶ γούρνιαζε καὶ καταριώνταν τὴν πεθερὰ της ποὺ καθισμένη στὴν πάτο τῆς σκάλας ἔχυνε βουβὰ καὶ χοντρά δακρυα. Ὅτι εἶδε τὴ μάννα της, χὼπ σηκώθηκε καὶ·

— Ποῦ εἶσαι, μωρή; ἔλα νὰ ἰδεῖς τί μᾶκαμε ἡ πεθερὰ μου. Μοῦ φευγάτισε τὸν ἄντρα ἢ ἀχόρταγῃ, μού σκότωσε καὶ τὸ παιδί, ποὺ νὰ τὴ σκοτώσει ὁ Θεός... φωνάζε κ' ἔκλαιε.

Ἐκανε νὰ κρένει κ' ἡ μάννα της, μὰ τὴν πρό-

λαβε ἡ πεθερὰ καὶ μὲ σοβαρὴ φωνὴ εἶπε·

— Νὰ πάτε κ' οἱ δύο στὸ σπῆτι σας γλήγορα νὰ διαφεντέψετε, παλιοστρίγλες. Σεῖς μού χαλάσαταν τὸ σπῆτι ἀπὸ τὸ μπεζᾶ, μαρίστρες, κ' ἔρχεστε καὶ μού κορδώνεστε, μιλέτι τοῦ διαύλου...

Ἄφρισαν κ' οἱ δύο στὰ λόγια τούτα καὶ ἀναμαλλισμένοι χύθησαν νὰ τὴν ξεσκίσουν. Κ' ἔγινε μιὰ ἀνακατωσιὰ καὶ πλέχτηκαν κορμιά καὶ μαλλιά καὶ λόγια καὶ βροῖματα καὶ φωνὲς καὶ ἀφρίσματα καὶ θυμωμένοι βόγγοι ποὺ δὲν ἤξερε κανένας τί γίνεται. Καὶ ξεχώριζαν καμιά βολὰ κλάματα καὶ καμιά βολὰ βροῖματα καὶ κατόπι δαιμονισμένο, σιωπηλὸ μαλλιοτραβήγμα καὶ ξεφωνήματα καὶ πάλῃ φωνὲς πνιγμένες καὶ βαθιές. Καὶ σ' αὐτὸ ἀνακατώνονταν τὸ βραχνὸ ἀλύχτησμα τοῦ σκυλλιοῦ ποὺ κόφτωνταν καὶ ρίχνονταν τραβώντας τὸ ἄλυσσο καὶ κείνος χτυποῦσε στὶς πέτρες καὶ γίνονταν ἕνα κακὸ καὶ μιὰ ταραχὴ ἀλλόκοτη.

Εἶχε μαζωθεῖ ὁ ντουκιὲς ὄζω καὶ κοιτάζαν ἀπὸ τίς τρύπες τῆς θύρας κ' ἀπὸ τὰ παραθύρια μὲ θυμὸ. Καὶ κοκκίνιζαν κ' ἔστριζαν τὰ δόντια οἱ γυναικὲς καὶ κούνογαν τὰ κεφάλια κ' ἔσφιγγαν τὰ χέρια, μὰ καμιά δὲν κόταε νὰ πάει νὰ δώκει χεῖρι τῆς πεθερᾶς καὶ νὰ τίς χωρῆσει. Ἐνας ἄντρας τέλος πῆγε καὶ

τίς χώρισε μὲ τὸ στανιὸ, ἀφοῦ ἔφαι κάμποσες βροῖσιες καὶ κατάρες. Ἄφρισαν αὕτην καὶ ρίχτηκαν σπαιδί ποὺ εἶταν ἀρημένο στὴ δέση τὸ πελιαῦρι ἂν ψυχο, λείψανο. Δὲ θάρρυσαν πὺς θὰ πεθάνει. Μὰ σὰν τόπιακαν κ' εἶδαν ὅτι εἶταν κροῦ μάρμαρο ἔβαλα τὰ γουρνιατὰ καὶ τὰ χτυπήματα κ' ἔτσι μὲ κείνι στὴν ἀγκαλιά χύθησαν στὸ δρόμο νὰ ἰδοῦν ποὺ παε ὁ Γιάννης. Ἐφρίστηκαν τὰ παιδιὰ ποὺ εἶταν μαζωμένα ἀπ' ὄζω ἀπὸ τὴν πόρτα σὰν εἶδαν τίς δύο γυναῖκες ποὺ ἔτρεχαν σὰν ζουρλὲς κ' ἀλλόκοτες. Καὶ σὰν δὲν τὸν ἔνοιγαν πούθενά, πῆραν τοὺς δρόμους οὐὶ καὶ οὐὶ νὰ τὸν βροῦν. Καὶ κυλοῦσαν τὰ λιθάρια ἀπάνωτὰ στοὺς κατήφορους κ' ἀχοῦσαν ἀπὸ τὰ σκούσματα τὰ στενωτόπια ἀνάμεσα στὰ ἐπίτια καὶ γίνονταν ἕνας σαλαγὸς κ' ἔβγαине μιὰ βροῦ μεγαλὴ ποὺ δὲν ἀπόμεινε ψυχὴ νὰ μὴ βγεῖ ὄζω καὶ νὰ θιαμαίνεται μὲ τὸ θεοτικὸ κἄκὸ. Καὶ χούγιαζαν οἱ δύο γυναῖκες καὶ γούρνιαζαν χαλεύοντας τὸ Γιάννη κ' ἔτρεχαν πᾶνω κάτω καὶ τραβᾶγαν τὰ ξαπολυμένα μαλλιά τους καὶ σταμάταγαν ὅποιον ἔβλεπαν καὶ τὸν ρωτοῦσαν μὴν εἶδε τὸ Γιάννη.

Μὰ κείνος πάει, σκαπέτησε τὸ χωριὸ, κ' ἔφευγε ὄζω τὸ δρόμο πρὸς τὴ θάλασσα. Ἐτρεχε, ἔτρεχε σὰν μυγισμαμένος χωρὶς στασιὸ κ' ἀνάπαψη ξελογιασμέ-